

Voetbaltrainer Foppe de Haan is een bekende sport-Nederlander. Na ruim 18 jaar trainer / coach te zijn geweest bij Heerenveen heeft hij de laatste jaren als KNVB-bondscoach grote successen behaald met Jong Oranje. Wat het grote publiek niet weet, is dat De Haan een echt gedegen vakman is, die zijn vakinformatie ook uit Sportgericht haalt. Hij is abonnee sinds 1968!

Training als vak

Foppe de Haan op zijn praatstoel

Hanno van der Loo & Gerard van der Poel

Een interview met Foppe de Haan, een trouw en enthousiast lezer van *Sportgericht*, bleek niet moeilijk te regelen. We schuiven bij hem aan bij de KNVB in Zeist en De Haan zit meteen op zijn praatstoel. Wij willen eerst een beter beeld krijgen van zijn achtergrond.

Werken geblazen

“Als jongen heb ik de kweekschool doorlopen. Ik was een arbeidersjongen, maar kon goed leren. Mijn omgeving en het hoofd van de Kweekschool vonden de HBS voor iemand uit mijn milieu echter te ambitieus. Ik kan nog

kwaad worden op die man!

Ik wilde helemaal geen onderwijzer worden, maar gymnastiekleraar. Maar ik had alleen de akte J. Om geheel bevoegd gymnastiekleraar te worden moest ik toen nog een ‘verkorte Academie voor Lichamelijk Opvoeding’ gaan volgen, de SPALO. Die werd toen georganiseerd door de ALO’s samen. Dat betekende dat ik van 1972–1974 ongeveer 2 dagen per week, van 9 uur ‘s ochtends

tot 10 uur ‘s avonds, en ook het grootste deel van mijn zomervakantie in Utrecht en andere plaatsen lessen had. Ook financieel was dat niet gemakkelijk, want je moest minimaal 1 dag per week minder gaan werken en de opleiding kostte ook een hoop geld. Maar ik ben wel blij dat ik het gedaan heb, anders was ik later waarschijnlijk nooit aangenomen als docent op het CIOS.” Foppe de Haan heeft duidelijk nooit schrik gehad van hard werken. Ook in Heerenveen was zijn werkweek meer dan gevuld: “Toen ik bij het CIOS ging werken was ik ook al begonnen bij de voetbalclub Heerenveen. Dat was goed te combineren. Ik gaf dan 3 dagen overdag les op het CIOS en ‘s avonds training. Op woensdag traiden we overdag en die andere dag gaf ik hier op Zeist cursus.”

Door welke collega’s, docenten of andere mensen bent u het meest beïnvloed?

“Allereerst denk ik aan Max Koops. Zijn ideeën over spelen en trainen, daar heb ik echt veel van opgestoken. Verder aan Gerrit van Stralen, mijn eigen jeugdtrainer. Dat was een enorm gedreven man. Als een wedstrijd was

Foppe de Haan (1946), op zijn praatstoel

afgelast gingen we niet naar huis, maar gingen we trainen. Hij gaf spelers ook heel veel individuele aandacht. Riemer van de Velde hoort zeker ook in het rijtje. Bezeten van voetbal en ongelooflijk goed in het omgaan met mensen. En ik denk ook aan Rinus Michels. Zijn ideeën over tactiek waren echt revolutionair en hebben mij zeker geïnspireerd.”

U hebt ruim 18 jaar bij SC Heerenveen gewerkt. In die periode is de club een stabiele factor geworden in de (sub)top van het Nederlandse profvoetbal. Hoe is dat zo gekomen?

“Dat is het resultaat van jarenlang heel hard werken! Nu is er een zeer trouwe groep sponsors en een heel hechte band met de amateurclubs in de regio, maar toen ik in 1985 bij de club begon was er eigenlijk helemaal niets. Na de roemruchte Abe-tijd was de club al jarenlang zo dood als een pier. In 1985 was er een begroting van 700.000 gulden (in 2007 : 30 miljoen euro) en er was toen alleen een eerste en tweede elftal, geen jeugdopleiding.

We zijn toen op woensdagmiddag begonnen met een voetbalschool voor jongens van 12-16 jaar uit de regio.

Ze bleven gewoon bij hun eigen club voetballen, wij boden ze alleen wat extra's. Op die manier bouwden we een

band op met de clubs. De leden van die clubs werden geleidelijk aan de fans van Heerenveen”.

Jeugdopleiding Nederland staat internationaal bekend om zijn goede jeugdopleidingen. Hoe probeert men die positie te handhaven?

“De afgelopen jaren heeft het Nederlandse voetbal veel vooruitgang geboekt als het gaat om het opleiden van jeugdige voetballers. Voorheen zagen jeugdtrainers hun baan vooral als een opstap naar het ‘echte werk’, nu worden er specialisten opgeleid die er bewust voor hebben gekozen om met jeugd te werken. Verder is de opleiding tot profvoetballer veel completer geworden. Veel clubs investeren nu in fysieke trainers en mentale begeleiders. Er is een certificeringssysteem opgezet, waardoor de jeugdopleidingen van clubs onderling vergeleken kunnen worden. Dat zorgt voor concurrentie en dat is goed voor het totale niveau in Nederland. We zijn ook bezig met een onderzoek naar het rendement van de jeugdopleidingen, om erachter te komen welke factoren bepalend zijn voor succes.”

Er wordt op steeds jongere leeftijd, momenteel vanaf de C-junioren en in

de toekomst wellicht al vanaf de D-pupillen, in nationale competities gespeeld. Is dat eigenlijk wel goed voor de ontwikkeling van spelers? Is het gevaar niet groot dat de nadruk te veel op winnen komt te liggen en dat hun ontwikkeling in het gedrag komt?

“Dat is zeker niet de bedoeling! Het accent moet liggen op een optimale ontwikkeling van de spelers, niet op de uitslag van de wedstrijd. Sterke tegenstand helpt bij die ontwikkeling en die heb je eerder in een nationale, dan in een regionale competitie. De spelers moeten uiteraard wel met een winhouding in het veld staan, de wedstrijd willen winnen. Maar de coach moet er allereerst voor zorgen dat ze maximaal worden uitgedaagd om zich te ontwikkelen.”

Als u de jeugd van tegenwoordig vergelijkt met die van vroeger, wat zijn dan de verschillen?

“Vroeger waren de fysieke voorwaarden die ze meebrachten naar het voetbal beter. Er werd meer gefietst en buiten gespeeld en dat merkte je. Dat moet nu op de voetbalclub worden bijgespijkerd.”

Deelt u de “Zeister visie” dat alle conditietraining met de bal moet worden gedaan?

Op 7 december 2007 presenteerde de KNVB de “Visie van de KNVB op het (beter) leren voetballen”. Het stuk geeft een helder beeld van de uitgangspunten die men hanteert. Het belang van voetbalspecifieke oefenstof wordt sterk benadrukt. Voetballen leer je door te voetballen. Om te checken of er sprake is van een goede leersituatie moet men zich 3 vragen stellen:

- Wordt het voetbalspel gespeeld? Kan er worden gescoord, is er sprake van verdedigen en aanvallen etc.?
- Wordt het spel (beter) geleerd? Zijn spelers beter geworden in aanvallen, verdedigen en/of omschakelen?
- Wordt er plezier beleefd aan het spel? Vinden de spelers het leuk, zijn ze enthousiast en betrokken?

Als het antwoord 3 keer ja is, is er sprake van een goede leersituatie.

Zie: http://files.datawire.nl/uploads/images/ITM55B0oSZUa2EbK0WkX2w/ag_1012_Visie_van_de_KNVB_071207.pdf

“De KNVB heeft net haar visie op het (beter) leren voetballen gepubliceerd. Die gaat over het jeugdvoetbal en in die context vind ik inderdaad, dat er zo veel mogelijk met de bal getraind moet worden. Op die leeftijd wordt er nog niet zoveel getraind, dus moet je zorgen dat ze in die uren dan wel met voetbal bezig zijn. Doe je dat niet, dat sluit je niet aan bij de beleving van de spelertjes en zullen ze minder leren. Door je oefeningen op een bepaalde manier in te richten kun je trouwens nog steeds aan conditieverbetering werken.

Als de spelers ouder worden en meer gaan trainen ontstaat er ruimte en ook noodzaak voor speciale kracht- en conditietraining. Het is belangrijk te beseffen dat je een voetbalwedstrijd vooral wint door het winnen van onderlinge duels. Dat werd en wordt in Nederland soms wel eens vergeten. Er was altijd veel aandacht voor kappen en draaien en voor positieospel, maar te weinig aandacht voor de fysieke aspecten van het voetbal. Toen ik jongens als Emanuelson en Maduro voor Jong Oranje selecteerde bleek, dat ze gewoon niet fit genoeg waren. Dat hebben we flink moeten bijspijkeren. Bij Heerenveen is men onder leiding van Henk Heijnsing al heel lang bezig met fysieke training. Er staan bijvoorbeeld wekelijks 1 of 2 krachttrainingen op het programma om de spelers sterker en beter belastbaar te maken. Ook op het veld is een deel van de oefenstof daar op gericht. We gebruikten ook een testbatterij die is ontwikkeld door de Universiteit Groningen. Als je die regelmatig herhaalt kun je heel goed bijhouden hoe de spelers zich fysiek ontwikkelen en op welke punten ze extra aandacht nodig hebben. Het

maken van zulke individuele sterkte/zwakte-analyses is heel belangrijk voor de ontwikkeling van een speler. Ik doe dat ook op technisch en tactisch vlak. We nemen hun acties op video op en bespreken die met ze. Waarom maakte je die keuze en niet een andere? Hoe kun je effectiever bewegen? Met de moderne videosystemen kun je dat allemaal prima volgen.”

We spraken over de jeugd van tegenwoordig. Zijn er nog meer verschillen?

“De jeugdspelers van tegenwoordig zijn veel zelfbewuster. Jongens als Klaas-Jan Huntelaar en Stijn Schaars zijn op jonge leeftijd al echte profs. Eigenlijk geldt dat voor de hele Jong Oranje selectie. De spelers zijn heel goed met hun sport bezig, ze hebben een natuurlijke discipline.”

Welke rol speelt u in dat proces?

“Ik geloof dat je moet investeren in persoonlijke relaties met spelers. Soms beseffen spelers bij Jong Oranje nog niet helemaal wat het betekent om profvoetballer te worden. Door daar met ze over te praten neem je ze seri-

eus. Dan worden we met elkaar grote mensen en is het vrijwel nooit nodig om je gezag te laten gelden.”

De Spelen

Na twee Europese jeugdtitels gaat Jong Oranje deze zomer proberen Olympisch kampioen te worden. Worden er speciale acties ondernomen om iets extra's te kunnen brengen?

“Wij hechten veel belang aan het uitgebreid analyseren van onze tegenstanders. Daar hebben we in het verleden al veel succes mee gehad. Mijn assistent Remy Reijnierse vraagt

wedstrijdbeelden op bij een Duits bedrijf, dat beelden van heinde en verre verzamelt, en analyseert die tot op het bot. Zo kennen we de vaste patronen van onze tegenstanders. Tsjechië en Griekenland zijn voorbeelden van landen die veel vaste patronen hebben. Als je daar niet op voorbereid bent geeft dat hun een voordeel, maar als je die patronen kent maakt het ze kwetsbaar.

Verder worden we ook door NOC*NSF geholpen bij de specifieke voorbereiding. In mei verblijven we met de selectie een week op Papendal. Dan wordt iedere speler gezien door kracht- en conditietrainer Jim McCarthy, zodat we op fysiek vlak weten waar we eventueel nog een laatste slag kunnen maken. Ook staan er sessies in de nieuwe klimaatkamer gepland om de spelers te laten ervaren onder welke omstandigheden ze straks hun wedstrijden zullen spelen.”

Een toernooi betekent een flinke kans op een beslissing door strafschoppen. Hoe bereidt Jong Oranje zich daarop voor?

“Het ultieme moment, de druk die je

ervaart als je de beslissende strafschop moet nemen kun je in de training uiteindelijk niet echt goed nabootsen. Maar alle andere aspecten zijn trainbaar en beïnvloedbaar. Als we op strafschoppen trainen schieten we er niet een beetje op los, maar krijgt iedere speler slechts 1 strafschop en die moet zitten. Verder beslis ik tijdens wedstrijden wie de strafschoppen neemt, dat is volledig mijn verantwoordelijkheid en neemt dus druk weg bij de speler. Net als voor alle dode momenten geldt, dat je ze zo vaak moet trainen dat het echt een routine wordt. Je moet het toeval zo veel mogelijk uitsluiten. Zelf de bal goed neerleggen, vooraf beslissen hoe je de penalty gaat nemen en daar ook aan vasthouden e.d. We worden hierbij geholpen door Geir Jordet van de Groningse universiteit. Hij heeft duizenden strafschoppen geanalyseerd en

zich enorm verdiept in alle factoren die de kans op succes bepalen: hoe lang de aanloop moet zijn, hoe snel je moet aanlopen, dat je oogcontact moet maken met de keeper etc. Aan de andere kant trainen we onze keepers er weer op hoe ze de routine van de tegenstander zo veel mogelijk kunnen ontregelen. En we leren ze om niet een hoek te kiezen, maar zolang mogelijk te wachten met hun actie. Als een strafschop goed wordt genomen ben je als keeper kansloos, maar als dat niet zo is en je wacht, dan heb je een grotere kans hem te stoppen. Ik ben er van overtuigd dat we heel goed zijn voorbereid, mocht het op strafschoppen aankomen."

Hebt u nog een droom die u graag zou realiseren?

"Jazeker, een gouden medaille in Peking."

En dan op het hoogtepunt uw loopbaan beëindigen?

"Nee, na Peking ga ik gewoon door hoor! Ik kan het voetbal niet missen en het zou zonde zijn als ik mijn kennis en ervaring niet door zou geven. In welke vorm weet ik nog niet precies, maar ik blijf actief."

Wellicht toch als bondscoach van Oranje?

"Ach, in het voetbal moet je nooit nooit zeggen, maar die kans acht ik, als de KNVB me al zou vragen, niet groter dan 1%. Ik heb mijn vrouw beloofd dat ik me niet meer voor een langere periode vastleg."

(Advertentie)

www.uitgeverij.acco.be

Bewegingsopvoeding

Een vakconcept als uitnodiging om te leren Daniel Behets (red.)

Bewegingsopvoeding (Lichamelijke Opvoeding) heeft sinds de invoering van het vakconcept, gekoppeld aan de eindtermen, een belangrijke evolutie doorgemaakt en vooral een rijke inhoud meegekregen. Het vakconcept wil de leraar een bruikbaar kader aanbieden waarin hij voldoende vrijheid behoudt om persoonlijke accenten te leggen. De theoretische begrippen kunnen de leraar helpen en leiden in de zoektocht naar een rijke leeromgeving voor alle leerlingen.

ISBN 978 90 334 5841 1 - 214 blz. - € 24,75

Het vakconcept bewegingsopvoeding in de praktijk

Daniel Behets (red.)

Aansluitend bij het boek *Bewegingsopvoeding. Een vakconcept als uitnodiging om te leren* geeft deze bundel een exemplarische kijk op de praktische invulling van het vakconcept LO. Hiermee wordt ingegaan op de veelvuldige vraag van studenten en leraren LO naar praktijkvoorbeelden, naar voorbeelden van 'good practice'. Met het vakconcept als referentiekader worden enkele thema's uitgewerkt volgens het format van een periodeplan (o.a. fitness, discorock en minitennis tot aerobics en footrobics). Op deze manier wordt getoond hoe de leraar bewegings- en persoonsdoelen kan formuleren en hoe deze concrete doelen kunnen evolueren tijdens een lesgeefperiode van een viertal weken. Speciale aandacht wordt besteed aan meer leerlinggestuurde werkvormen met voorbeelden van alternatieve leermiddelen en evaluatieprocedures. De verzamelde bijdragen van de auteurs, allen medewerkers aan de academische lerarenopleiding LO te Leuven, illustreren de vernieuwende aanpak op het vlak van inhouden en didactisch handelen.

ISBN 978 90 334 6569 7 - 166 blz. - € 24,00

Van boeken ga je denken

Sporten

Informatie en promotie:

Uitgeverij Acco Brusselsestraat 153, 3000 Leuven Tel: 016/62.80.00 Fax: 016/62.80.01 E-mail: uitgeverij@acco.be	Kemper Conseil De Star 17, NL-2266 NA Leidschendam Tel: 070/386.80.31 / Fax: 070/386.14.98 E-mail: kemperconseil@dataweb.nl Uitlevering: Centraal Boekhuis, Culemborg
---	---